

HOE LYK DIE WETENSKAPLIKE MANIER VAN PROBLEME OPLOS? Vraag/ Probleem → Versamel inligting → Kry resultate → Maak gevolgtrekkings	WHAT DOES THE SCIENTIFIC WAY OF SOLVING PROBLEMS ENTAIL? Question/ Problem → Gathering of information → Obtaining results → Drawing conclusions
STAPPE OM TE VOLG OM PROBLEME OP DIE WETENSKAPLIKE MANIER OP TE LOS	STEPS TO FOLLOW FOR SOLVING PROBLEMS THE SCIENTIFIC WAY
1. Kry 'n onderwerp wat jou interesseer. Kies iets uit: <ul style="list-style-type: none"> • 'n Uitbreiding van die skoolsyllabus. • Jou eie belangstellingsveld. • Jou stokperdjie. • 'n Sport waaraan jy deelneem. • 'n Koerantberig/ artikel wat jy raaksien en wat jou aandag trek. • 'n Probleem wat jy of iemand na aan jou het. • iets interessant of skokkend wat jy sien. • 'n Apparaat of manier waarop die samelewing of mensdom kan verbeter of wat ons lewens kan vergemaklik. 	1. Find a topic that interests you. <ul style="list-style-type: none"> • An expansion of the school syllabus. • Your own field of interest. • Your hobby. • A sport in which you participate. • A newspaper article you read or which caught your attention. • A problem experienced by yourself or someone close to you. • Something interesting or shocking you were exposed to. • A device or manner in which society or humankind can be improved/ simplified.
2. Vind meer uit oor die onderwerp <ul style="list-style-type: none"> • Gaan lees oor die onderwerp. • Praat met mense om uit te vind wat presies die kwessies, probleme en vrae hieroor is. • Vra jouself af of dit vir jou interessant genoeg is om meer navorsing of moeite oor te gaan doen. 	2. Find a topic that interests you <ul style="list-style-type: none"> • Read up on the topic and talk to people to determine the real issues, problems and questions. • Ask yourself whether this topic sufficiently interests you so that you would do more research and put a lot of effort into it.
BEPLANNING:	PLANNING
3. Kry 'n fokusvraag <ul style="list-style-type: none"> • Wat gaan die doel van my navorsing wees, m.a.w. presies waaroor wil ek meer uitvind? 	3. Formulate a focus question <ul style="list-style-type: none"> • What will the aim of my research be, i.e. what do I really want to know more about?
4. Doen 'n literatuurstudie <ul style="list-style-type: none"> • Gaan lees meer oor die onderwerp in boeke, koerante, wetenskaplike tydskrifte, op die internet. • Win deeglike agtergrondinligting en –kennis oor die onderwerp in. • Onthou dat nie alle bronne ewe betroubaar en wetenskaplik is nie. Om NET die internet te gebruik is nie goed genoeg nie - jy MOET ook ander GOEIE bronne gebruik! 	4. Do a literature study <ul style="list-style-type: none"> • Use books, newspapers, scientific articles, internet, etc. to read up on the topic. • Gain thorough background information and knowledge on the topic. • Remember that not all resources are evenly reliable and scientific. • Do not use the internet only – you must use other resources too.
5. Formuleer 'n hipotese (maak 'n navorsingstelling) <ul style="list-style-type: none"> • 'n Hipotese is 'n ingeligte raaskoot waarvan die geldigheid nog nie bewys is nie. • Dit is om te sê wat jy VERWAG die gevolg van jou ondersoek gaan wees. • Hierdie stelling moet uit jou ondersoek reg, verkeerd, of gedeeltelik reg bewys word. 	5. Formulate a hypothesis (make a research statement) <ul style="list-style-type: none"> • This is a calculated guess which has not yet been proven. • It is to state what you EXPECT the results of your research will be. • Through your research this statement must be proven correct, partly correct or incorrect.
6. Beplan jou metode <ul style="list-style-type: none"> • Hoe gaan jy jou inligting versamel? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Gaan jy eksperimente doen/ vraelyste opstel/ modelle bou/ foto's neem/ onderhoude voer/ gevallestudies bestudeer/ 'n kombinasie hiervan ? • Watter apparaat/ chemikalieë/ materiaal het 	6. Planning the method of your research <ul style="list-style-type: none"> • How are you going to gather your information? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Are you going to conduct experiments/ use questionnaires/ build models/ take photos/ conduct interviews/ make use of case studies or a combination of these?

<p>jy nodig vir die navorsingsondersoek? Maak 'n lys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watter metodes/ prosedure moet gevolg word om jou doel te bereik? Beskryf dit stap vir stap. • Watter veranderlikes (faktore wat jou resultate kan beïnvloed) moet in ag geneem word? <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Onafhanklike veranderlikes</u> is faktore wat aan jou bekend is en jy verander dit doelbewus tydens jou eksperiment om die invloed daarvan te bepaal. ○ <u>Afhanklike veranderlikes</u> is die invloed of "reaksie" op veranderinge van die onafhanklike veranderlike. ○ <u>Vaste veranderlikes</u> is faktore wat te alle tye konstant/ dieselfde gehou moet word om te verseker dat die uitslag akkuraat en regverdig is. • Beplan jy vir genoeg herhalings van die eksperiment of is jou steekproef ewekansig en groot genoeg ? • Watter soort grafieke/ tabelle/ diagramme sal die geskikste wees om jou resultate weer te gee? • Is die metode wat jy wil volg betroubaar, eerlik en regverdig? • Is jou eie veiligheid verseker? • Sal die ondersoek herhaalbaar wees? • Weet jy waar jy hulp en ondersteuning kan vra indien jy dit nodig het? (<ul style="list-style-type: none"> ○ Het jy 'n navorsingsmentor nodig/ kenner op 'n gebied/ vir die aanleer van 'n praktiese vaardigheid/ ens. – kontak ons as jy nie weet nie) • Begin so gou moontlik 'n joernaal/ dagboek wat die verloop van jou navorsing kan reflekteer – wat, wanneer, waar en hoe gedoen is of gebeur het, suksesse en mislukkings, ens. 	<ul style="list-style-type: none"> • Which apparatus/ chemicals/ materials do you need for your investigation? Make a list. • Which methods/ procedures should be followed to reach your goal? Describe it step by step. • Which variables (factors that can influence your results) must be taken into account? <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Independent variables</u> are factors known to you and you change them on purpose during your experiment to determine its effect. ○ <u>Dependent variables</u> are the effect or "reaction" on changes of the independent variable. ○ <u>Fixed variables</u> are factors that must be kept constant/ the same throughout to ensure an accurate and fair outcome. • Are you planning for adequate repetitions or is your test sample random and large enough? • What type of graphs/ tables/ diagrams will be suitable to reflect your results best? • Is the method you want to follow reliable, honest and fair? • Are you securing your own safety? • Will the investigation be repeatable? • Do you know where you can ask for the help and support you need any? <ul style="list-style-type: none"> ○ Do you need a research mentor/ expert in a field to acquire a practical skill/ etc.? Do not hesitate to contact us if you need help in this regard. • Start a journal/ diary as soon as possible. This needs to reflect the progression of your research – what was done or what happened when, where and how, successes and failures, etc.
<p align="center">VERSAMEL EN HANTEER VAN INLIGTING</p>	<p align="center">GATHERING AND HANDLING OF INFORMATION</p>
<p>7. Voer die ondersoek uit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volg jou beplande metode stap vir stap om die inligting te versamel. • Maak seker dat die apparaat (waar van toepassing) korrek gewerk het soos jy dit beplan het. 	<p>7. Conduct your investigation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Follow the planned method step by step to gather the information. • Ensure that the apparatus (where applicable) functions correctly as planned.
<p>8. Ontleed die resultate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwerk die inligting wat ingesamel is. • Kyk vir verskille, ooreenkomste, patrone en verbande. • Stel die resultate in tabelle en/of met geskikte grafieke of diagramme voor (indien moontlik). 	<p>8. Analyse the results</p> <ul style="list-style-type: none"> • Process the gathered information. • Look for differences, similarities and links. • Present the results in tables and/or with suitable graphs or diagrams (if possible).
<p>9. Evalueer die resultate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is daar genoeg inligting om jou fokusvraag en hipotese te beantwoord? • Watter leemtes moet met verdere navorsing ondervang word? • Is die resultate geldig, betroubaar en 	<p>9. Evaluate the results</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is there enough information to answer your focus question and hypothesis? • Which gaps should be filled with more research? • Are the results valid, reliable and

<p>herhaalbaar?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Watter dinge in jou metode het verkeerd geloop en moet jy dalk herhaal? • Hoe kan hierdie navorsing in die toekoms uitgebrei word? • Is hierdie resultate tot voordeel van die mensdom of die verbetering van mense se omstandighede/ kennis? • Behoort ek my oplossing/ uitvinding te patenteer? 	<p>repeatable?</p> <ul style="list-style-type: none"> • What went wrong in your method and must be repeated? • How can this research be expanded in future? • Are these results to the benefit of humankind or the improvement of people's circumstances/ knowledge? • Should I patent my solution/ invention?
<p>10. Bespreek die resultate en maak gevolgtrekkings</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bespreek duidelike verskille, ooreenkomste, patrone en verbande in die resultate (waar van toepassing) • Maak kort, gepaste gevolgtrekkings wat aansluit by die oorspronklike fokusvraag en hipotese. 	<p>10. Discuss the results and draw conclusions</p> <ul style="list-style-type: none"> • Discuss obvious differences, similarities, patterns and links in the results (where applicable). • Make short, appropriate conclusions which link to the original focus question and hypothesis.
<p>KOMMUNIKEER DIE BEVINDINGS</p>	<p>COMMUNICATE THE FINDINGS</p>
<p>11. Mondelinge voordrag/ onderhoud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stel kortliks die agtergrond van die navorsing, verduidelik wat die vraag/ probleem was, hoe jy dit aangespreek het, wat jy bevind het en wat jou gevolgtrekkings was. • Konsentreer op die navorsing wat jyself gedoen het. • Wees entoesiasies oor jou onderwerp. • Praat duidelik en samehangend. • Beantwoord vrae wat aan jou gestel kan word so duidelik en eerlik moontlik. • Wetenskaplikes MAG erken dat hulle nie alles weet nie. 	<p>11. Oral presentation / interview</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shortly state the background for your research, explain what the question/ problem was, how you addressed it, what you found and what your conclusions are. • Concentrate on your own research. • Be enthusiastic about your topic. • Speak clearly and coherently. • Answer questions that may be posed as clearly and honestly as possible. • Scientists MAY say that they do not know everything.
<p>12. Verslag</p> <p>'n Verslag kan die volgende insluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'n Joernaal/ dagboek – wat het wanneer, waar en hoe gebeur. • Die literatuurstudie, artikels, uitdrukke, fotokopieë, e-posse, ens. • Rofwerk soos eerste sketse, rowwe resultate, ens. • Die doel en hipotese van jou navorsing. • Die volledige materiaal en metodes gebruik • Alle resultate wat verkry is. • Opsommende tabelle en grafieke. • Sketse van modelle wat gebou is, diagramme van prosesse wat gevolg is, ens. • Besprekings van die resultate. • Gevolgtrekkings uit die navorsing. • Foto's indien van toepassing. • VOLLEDIGE bronnelys en bibliografie. • Erkennings aan mense en/of instansies wat jou gehelp het asook hulle spesifieke hulp. 	<p>12. Report</p> <p>A report should include the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A journal/ diary – what happened where, when and how. • A literature study, photo copies of articles, print-outs, e-mails, etc. • A draft of first sketches, rough results, etc. • The purpose and hypothesis of your research. • A list of all the material you used. • A summary of the methods you used. • Summative tables and graphs • Sketches of the models built, diagrams of the processes followed, etc. • All the results that were obtained. • Discussions of these results. • Conclusions from the research. • Photos (if applicable). • A COMPLETE bibliography and list of resources used. • Acknowledgements to people and/or institutions for their help, mention specifics.
<p>13. Plakkaat</p> <p>Dit som jou navorsing op en kan die volgende insluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die probleem of agtergrond van jou navorsing. 	<p>13. Poster</p> <p>A poster summarizes your research and can include the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The problem or background of your research.

<ul style="list-style-type: none"> • Die doel van jou ondersoek. • Jou gestelde hipotese. • 'n Opsomming van die navorsingsmetodes wat jy gevolg het. • 'n Opsomming van die resultate wat verkry is. • Die belangrikste gevolgtrekkings waartoe jy gekom het. • Foto's indien van toepassing. • Bibliografie en bronnelys wat gebruik is. • Erkennings aan mense en/of instansies wat jou gehelp het asook hulle spesifieke hulp 	<ul style="list-style-type: none"> • The purpose of your investigation. • Your stated hypothesis. • A summary of the research methods followed. • A summary of the results you obtained. • The most important conclusions you made. • Photos (if applicable). • Bibliography and all other resources used. • Acknowledgements to people and/or institutions for their help, mention specifics.
---	--